

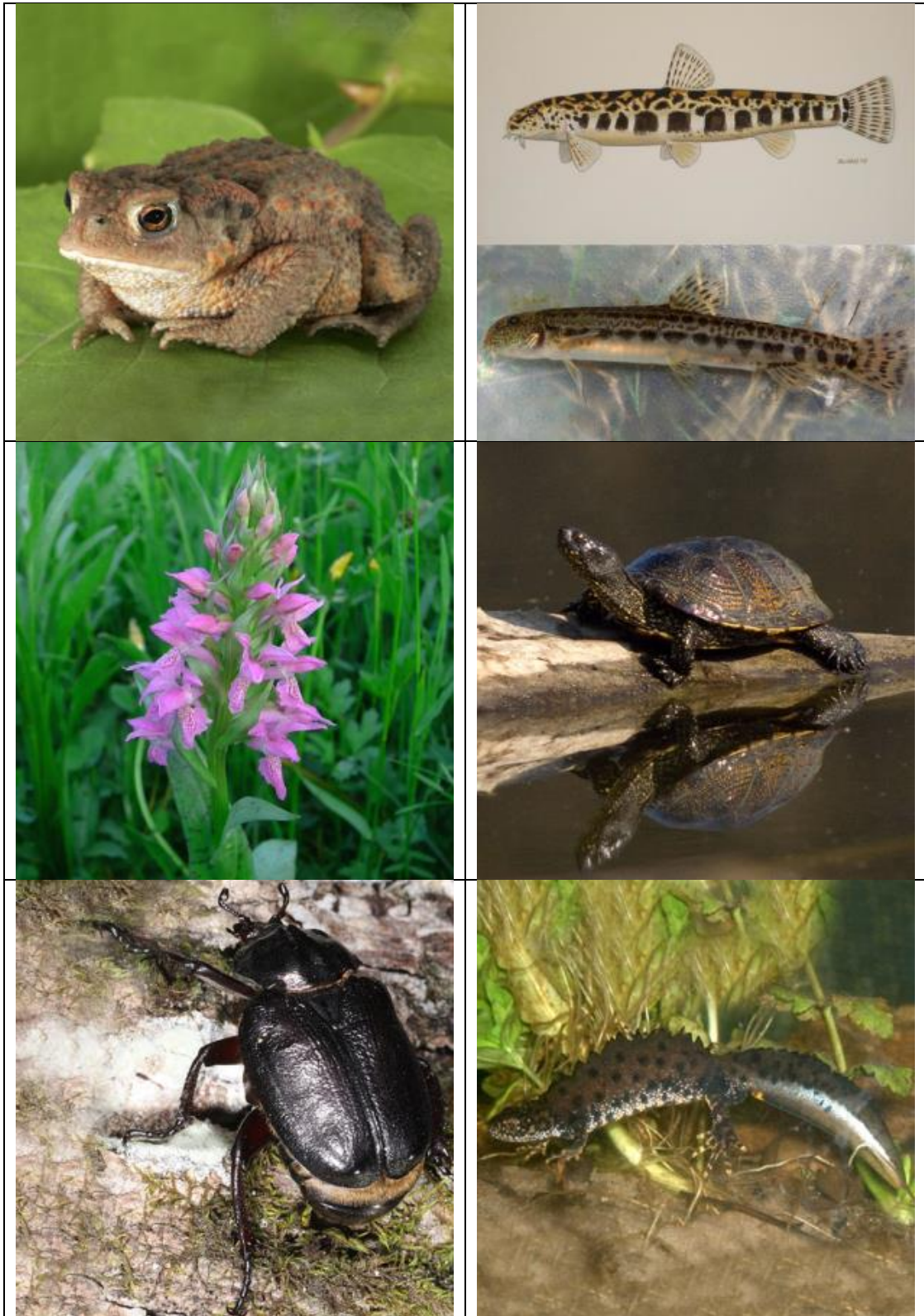
ZESTAW KONTROLNY DLA NAUCZYCIELA/-LKI

Lp.	Nazwa gatunku	Grupa*	Opis	Miniatura zdjęcia
1	ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	A	Jestem płazem bezogonowym o krępy i masywnym ciele. Mam szeroki pysk, chropowatą skórę grzbietu z licznymi brodawkami i ogromne gruczoły przyuszne. Cały mój grzbiet jest szaro-brązowy, a brzuch i podgardle - jaśniejsze. Żyję w lasach, na polach i w ogrodach, a unikam terenów bardzo suchych oraz podmokłych. Jestem przywiązana do swojego domu i zawsze wracam do niego po nocnych łowach. Na polowaniu wcale nie skaczę, a chodzę unosząc ciało nad ziemię i pożeram wszystko, co tylko zdołam połknąć. Dlatego dobrze mieć mnie w ogrodzie, bo jestem naturalnym wrogiem szkodników roślin. Zimuję zagrzebana w ziemi lub w piwnicach budynków.	
2	koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	F	Moje imię mylnie sugeruje, że jestem ssakiem, jednak mój prawdziwy kuzyn to karp. Mam szary grzbiet pokryty ciemnymi plamkami oraz obronne, ruchome kolce w okolicy oczu. Żyję w rzekach, stawach i jeziorach, szczególnie tych o piaszczystym lub kamienistym dnie. Lubię zagrzebywać się w podłożu tak, że widać tylko moje oczy i płetwę ogonową. Mam wtedy świetną kryjówkę, by polować na larwy owadów, mięczaki oraz robaki. W Polsce jestem objęty ścisłą ochroną gatunkową.	
3	kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i>	P	Jestem wieloletnią rośliną i osiągam do 50 cm wzrostu. Mam fioletowo-purpurowe kwiaty, zebrane w grono na końcu łodygi. Moje liście są jajowo-lancetowate i ozdobione ciemnymi plamkami. Oprócz korzeni, posiadam dwie pozorne bulwy, z których czerpię substancje odżywcze, kiedy warunki otoczenia są niesprzyjające. Żyję na podmokłych łąkach o podłożu torfowym. Byłam kiedyś w Polsce pospolitą rośliną, ale teraz moich sióstr jest coraz mniej, więc ludzie objęli mnie częściową ochroną gatunkową.	
4	żółw błotny <i>Emys orbicularis</i>	R	Jestem niedużym, ale długowiecznym, powolnym gadem. Mój karapak (muszla) jest oliwkowo-brązowy i pokrywany go gładkie, regularne rogowe tarcze. Mam pomarańczowe lub żółtawe oczy. Zamieszkuję gęsto zarośnięte i trudno dostępne zbiorniki oraz małe ciekły wodne. Tam spędzam większość czasu, poluję i wychowuję potomstwo. Na brzeg wychodzę, żeby się wygrzewać na słońcu, a nasze samice - żeby złożyć jaja. Zimuję zagrzebany głęboko w mule na dnie zbiornika wodnego przez około 5 miesięcy. Kiedyś mieszkaliśmy w całej Polsce, a teraz tylko w rzadkich miejscach i ludzie mnie chronią, żebym nie wyginął.	
5	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	I	Jestem owadem, który wykluwa się z jaja jako larwa. W dorosłego osobnika zamieniam się dopiero po 3-4 latach. Staję się wtedy brązowo-czarny, mam skrzydła chronione specjalnymi pokrywami i czułki. Kiedyś mieszkaliśmy w puszczech, w dziuplach rozkładających się okazałych drzew. Teraz potrafię mieszkać też w innych miejscach. Choć moje imię sugeruje, że lubię tylko dęby, to tak naprawdę zadomowię się w każdym, byle bardzo starym, próchniejącym drzewie w parku i alei przydrożnej. Bardzo lubię słońce oraz próchniejące drewno.	

6	traszka grzebieniasta <i>Triturus</i> <i>cristatus</i>	A	Jestem płazem ogoniastym, który może żyć zarówno w wodzie, jak i na lądzie. Lubię zbiorniki wodne o mulistym dnie i silnie zarośnięte roślinnością. Są one idealne do złożenia i ukrycia moich jaj, z których wylęgają się kijanki. Jako dorosły płaz mam brązowe lub czarne ciało z plamkami i brodawkami, 4 palce u łap przednich oraz 5 –u tylnych. Nie mam pazurów, za to przeciwnika ugryzę dwoma rzędami zębów. Mam też szczególną zdolność odtwarzania utraconych w walce kończyn lub ogona.	
---	---	---	---	---

*Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.

ZESTAW DLA UCZNIÓW/UCZENNIC (drukujemy 5 kopii)

ropucha szara
Bufo bufo

koza pospolita
Cobitis taenia

kukułka szerokolistna
Dactylorhiza majalis

żółw błotny
Emys orbicularis

pachnica dębowa
Osmoderma eremita

traszka grzebieniasta
Triturus cristatus

Jestem płazem bezogonowym o krępy i masywnym ciele. Mam szeroki pysk, chropowatą skórę grzbietu z licznymi brodawkami i ogromne gruczoły przyuszne. Cały mój grzbiet jest szaro-brązowy, a brzuch i podgardle - jaśniejsze. Żyję w lasach, na polach i w ogrodach, a unikam terenów bardzo suchych oraz podmokłych. Jestem przywiązana do swojego domu i zawsze wracam do niego po nocnych łowach. Na polowaniu wcale nie skaczę, a chodzę unosząc ciało nad ziemią i pożeram wszystko, co tylko zdołam połknąć. Dlatego dobrze mieć mnie w ogrodzie, bo jestem naturalnym wrogiem szkodników roślin. Zimuję zagrzebana w ziemi lub w piwnicach budynków.

Moje imię mylnie sugeruje, że jestem ssakiem, jednak mój prawdziwy kuzyn to karp. Mam szary grzbiet pokryty ciemnymi plamkami oraz obronne, ruchome kolce w okolicy oczu. Żyję w rzekach, stawach i jeziorach, szczególnie tych o piaszczystym lub kamienistym dnie. Lubię zagrzebywać się w podłożu tak, że widać tylko moje oczy i płetwę ogonową. Mam wtedy świetną kryjówkę, by polować na larwy owadów, mięczaki oraz robaki. W Polsce jestem objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Jestem wieloletnią rośliną i osiągam do 50 cm wzrostu. Mam fioletowo-purpurowe kwiaty, zebrane w grono na końcu łodygi. Moje liście są jajowo-lancetowate i ozdobione ciemnymi plamkami. Oprócz korzeni, posiadam dwie pozorne bulwy, z których czerpię substancje odżywcze, kiedy warunki otoczenia są niesprzyjające. Żyję na podmokłych łąkach o podłożu torfowym. Byłam kiedyś w Polsce pospolitą rośliną, ale teraz moich siostr jest coraz mniej, więc ludzie objęli mnie częściową ochroną gatunkową.

Jestem niedużym, ale długowiecznym, powolnym gadem. Mój karapak (muszla) jest oliwkowo-brązowy i pokrywają go gładkie, regularne rogowe tarcze. Mam pomarańczowe lub żółtawe oczy. Zamieszkuję gęsto zarośnięte i trudno dostępne zbiorniki oraz małe ciekły wodne. Tam spędzam większość czasu, poluję i wychowuję potomstwo. Na brzeg wychodzę, żeby się wygrzewać na słońcu, a nasze samice - żeby złożyć jaja. Zimuję zagrzebany głęboko w mule na dnie zbiornika wodnego przez około 5 miesięcy. Kiedyś mieszkalem w całej Polsce, a teraz tylko w rzadkich miejscach i ludzie mnie chronią, żeby nie wyginął.

Jestem owadem, który wykluwa się z jaja jako larwa. W dorosłego osobnika zamieniam się dopiero po 3-4 latach. Staję się wtedy brązowo-czarny, mam skrzydła chronione specjalnymi pokrywami i czułki. Kiedyś mieszkalem w puszczech, w dziuplach rozkładających się okazałych drzew. Teraz potrafię mieszkać też w innych miejscach. Choć moje imię sugeruje, że lubię tylko dęby, to tak naprawdę zadomowię się w każdym, byle bardzo starym, próchniejącym drzewie w parku i alei przydrożnej. Bardzo lubię słońce oraz próchniejące drewno.

Jestem płazem ogoniastym, który może żyć zarówno w wodzie, jak i na lądzie. Lubię zbiorniki wodne o mulistym dnie i silnie zarośnięte roślinnością. Są one idealne do złożenia i ukrycia moich jaj, z których wylęgają się kijanki. Jako dorosły płaz mam brązowe lub czarne ciało z plamkami i brodawkami, 4 palce u łap przednich oraz 5 – u tylnych. Nie mam pazurów, za to przeciwnika ugryzę dwoma rzędami zębów. Mam też szczególną zdolność odtwarzania utraconych w walce kończyn lub ogona.

Projekt finansowany z:

Pomoce zostały opracowane w ramach projektu
Zgodnie z Naturą, prowadzonego przez
Centrum Edukacji Obywatelskiej.
www.globalna.ceo.org.pl

Opracowanie: Paulina Brokos

Źródło fotografii: <http://www.wikipedia.org/>, <http://atlasryb.rybowanie.pl/>